

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.I.10.373/2017/4.

A tanács tagjai: . Hajdu Edit a tanács elnöke, előadó bíró
Dr. Tallián Blanka bíró
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Az alperes:

Az alperes képviselője:

Dr. Kiszely-Kiss Orsolya ügyvéd

A per tárgya: munkaviszony jogellenes megszüntetésének
jogkövetkezményei

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 6.Mf.680.211/2016/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 39.M.1825/2014/31.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 6.Mf.680.211/2016/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 20.000 (húszezer) forint és 5.400 (ötezer-négyszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 192.000 (egyszázkilencvenkettőezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes az A.A. Kft. tulajdonosa és törvényes képviselője. Az alperes mint megbízó, és az A.A. Kft. mint ügynök 2012. június 12-én önálló kereskedelmi ügynöki szerződést kötött. A szerződéskötés során az A.A. Kft. képviselőjében a felperes járt el.
- [2] A szerződésben kikötötték, hogy a felperes tulajdonában álló és általa vezetett társaság B-n és N.-ben csak tagja útján láthatja el a feladatait, más személyt az alperes előzetes hozzájárulása nélkül nem vonhat be. A megbízott gazdasági társaság feladata volt a szerződés által meghatározott területen és partnereknél a potenciális vevők látogatása, a meglévő vevőkkel való kapcsolattartás, új vevők felkutatása és tárgyalások kezdeményezése, a rendelési mennyiségek megtartása és növelése. Az alperes az üzleti feltételek, értékesítési akciók előkészítésével, szervezésével köteles volt az A.A. Kft. munkáját elősegíteni, valamint rendszeres továbbképzést, termékismerttetést és termékbemutatót szervezni. Számla ellenében teljesítési igazolás alapján ügynöki díjat fizetett az alperes az A.A. Kft.-nek. A szerződés szerint bármelyik fél rendes felmondással megszüntethette a jogviszonyt. A felperes maga határozta meg, hogy az alperes termékeinek értékesítése során saját autójával pontosan melyik kórházat, közintézményt, iskolát vagy óvodát keres meg. Az időbeli beosztást is maga határozta meg. Az alperes számára az értékesítési tervekben foglaltak teljesítése volt a fontos.
- [3] Az alperes 2014. január 31-én kelt intézkedésével a közte és az A.A. Kft. között fennálló önálló kereskedelmi ügynöki szerződést 60 napos felmondási idővel 2014. április 1-jével indokolás nélkül felmondta.

A felperes kereseti kérelme és az alperes védekezése

- [4] A felperes keresete annak megállapítására irányult, hogy közte és az alperes között munkaviszony jött létre, melyet az alperes jogellenesen szüntetett meg. Ennek jogkövetkezményeként 12 havi távolléti díjnak megfelelő 1.920.000 forint megfizetésére kérte az alperes kötelezését.
- [5] Hivatkozása szerint a feladatait saját maga látta el B.V. folyamatos felügyelete és ellenőrzése mellett. Az alperesnél mindenki számára nyilvánvaló volt, hogy az üzletkötők alkalmazottak. A kft. és az alperes között önálló kereskedelmi ügynöki szerződés érvényesen nem jött létre, mert az nem tartalmazta a közvetítői tevékenységgel kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket, hivatkozott a szerződés színleltségére.
- [6] Az alperes elsődlegesen az eljáró bíróság hatáskörének hiányára hivatkozással a per megszüntetését, másodlagosan a kereset

elutasítását kérte. A felek között ugyanis egy speciális megbízási jogviszony jött létre, nem munkaviszony.

Az első- és másodfokú ítélet

- [7] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 39.M.1825/2014/31. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította marasztalva az alperes perköltségében és a kereseti illetékben a felperest.
- [8] A felperes és az alperes törvényes képviselőjének személyes előadása, a tanúk vallomása alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes kizárólag ügynöki szerződéseket kívánt kötni. A felperes akként úgy nyilatkozott, hogy az alperesnél vállalkozói jogviszony keretében volt lehetősége dolgoznia. F.B. tanúvallomása az alperes nyilatkozatát erősítette meg, mert szerinte a felek között a kezdetektől fogva ügynöki szerződésről volt szó. A lefolytatott eljárás eredményeként a felperes színlelt szerződésre való hivatkozása az elsőfokú bíróság szerint alaptalan figyelemmel arra is, hogy a színlelés mindkét fél részéről tudatos magatartást feltételez, amikor a felek közös akarata arra irányul, hogy nem a nevesített szerződést, hanem más tartalmú, más joghatást kiváltó szerződést kössenek, ez azonban a perben nem volt megállapítható.
- [9] Vizsgálta a szerződés teljesítése során a felek jogait és kötelezettségeit, hogy az alapján munkaviszony megállapítható-e figyelemmel a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (új Mt.) 52. § (1) bekezdésére.
- [10] K.I., F.B. tanúk vallomását értékelve megállapította, hogy az ügynökök a munkaidejüket saját maguk osztották be, és területi beosztás is volt, valamint a felperes dönthette el, hogy egy adott napon pontosan hova megy, kit keres fel. A felek közötti szerződés rendelkezésre állási kötelezettséget nem tartalmazott, a felperes sem hivatkozott arra, hogy az alperes által meghatározott helyen és időben rendelkezésre kellett volna állnia, így a munkaviszony fennállta nem volt megállapítható. Minden egyéb felperes által, a munkaviszony létrejöttének igazolásaként hivatkozott körülmény (utasításadási, ellenőrzési jog, az alperessel való kapcsolattartás, névjegykártyán szereplő adatok, kötelező értekezlet) a per tárgya szempontjából nem volt jelentős, mert azok a megbízási jogviszonynak is lényeges ismérvei.
- [11] A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 6.Mf.680.211/2016/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felperest az alperes javára perköltség, az állam javára fellebbezési illeték megfizetésére.
- [12] A törvényszék megállapította, hogy az önálló kereskedelmi ügynöki szerződést tartós közvetítői szerződésként a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) külön szerződéstípusként nevesíti, mint a megbízási jogviszonyok egyikét. A megbízási szerződéssel ellentétben a munkaszerződésben a

munkavállaló arra kötelezi magát, hogy a munkáltató utasítása szerint rendszeres munkát végez. E jogviszony lényeges elhatárolási szempontja a munka rendszeressége állandó jelleggel, a munkavállaló és a munkáltató közötti alá- fölérendeltségi viszony, a munkáltató utasításadási és ellenőrzési joga és kötelezettsége, a munkafegyelem megtartásának kötelezettsége, a munkaerőnek meghatározott keretben állandó jellegű lekötöttsége.

- [13] A perben nemcsak a munkavégzési és rendelkezésre állási kötelezettségnek, hanem annak is jelentősége volt, hogy a felek eredeti szándéka milyen jogviszony létrehozására irányult. Az önálló kereskedelmi ügynöki szerződést két gazdasági társaság kötötte, amelyek közül a megbízott tulajdonosa és egyben törvényes képviselője is a felperes. A perben őt terhelte annak bizonyítása, hogy közte és az alperes között munkaviszony jött létre, amelyet azonban felhívás ellenére kétséget kizáróan nem tudott bizonyítani.
- [14] A felperes által részben tulajdonolt gazdasági társaság nevében írta alá a szerződést, tisztában volt annak jellegével, hiszen a iratban akként nyilatkozott, hogy az alperes gazdasági társaság képviselője felé jelezte, hogy számlaképes. Még ha a felperes szándéka eredetileg arra is irányult, hogy munkaviszonyt létesítsen, végezetül azonban az önálló kereskedelmi ügynöki szerződést annak tartalmi elemeit elfogadva írta alá.
- [15] A felperes alaptalanul sérelmezte a fellebbezési eljárásban, hogy az elsőfokú bíróság az ítélet meghozatalát megelőzően kérelme ellenére nem várta be összefoglaló nyilatkozatát, és nem adta lehetőségét, hogy esetleges további bizonyítási indítványokat terjesszen elő. Erre azonban a másodfokú eljárásban sem került sor, mindezek alapján az elsőfokú bíróság eljárása nem volt jogsértő figyelemmel a Polgári perrendtartástól szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 141. § (2) és (6) bekezdésére, valamint a 3. § (4) bekezdésére is.
- [16] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján - kiegészített indokolással - helybenhagyta.

A felperes felülvizsgálati kérelme és az alperes ellenkérelme

- [17] A felperes felülvizsgálati kérelme elsődlegesen a jogerős ítélet „megváltoztatására”, a kereseti kérelmének megfelelő döntés meghozatalára, másodlagosan annak hatályon kívül helyezésére, és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítására irányult.
- [18] Álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék a Pp. 3. § (2) bekezdésében foglalt kérelemhez kötöttség elvét nem tartotta be, amikor a fellebbezésre nem reagált a jogerős ítélet meghozatalakor, a másodfokú tárgyaláson előadottakat is figyelmen kívül hagyta. Döntése megalapozatlan, a Pp. 221. §-ába ütközik, mert indokolása nem tért ki jogszabályi hivatkozásokra, amelyre a döntést alapította. Megsértette továbbá az Alaptörvény és a Pp. 1. § (2) bekezdésében is biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, amikor nem vette figyelembe a fellebbezésben előadottakat, holott

lényeges eljárási szabálysértésnek minősül, ha az elsőfokú bíróság ítéletében nem állapít meg tényállást, és az nem tartalmazza a jogi indokolást.

- [19] A másodfokú bíróság indokolási kötelezettsége kiterjed a fellebbezés lényegét jelentő jogszabály értelmezéssel kapcsolatos álláspontjának a kifejtésére. A jelen jogerős határozat nem tartalmaz a fellebbezésben foglaltakra kiterjedő indokolást, a munka törvénykönyvére alapított hivatkozásokra és a felperes által hivatkozott 7001/2005.MK170. FMM-PM együttes irányelvre nem utal, amely elhatárolja a munkaviszonyt a megbízási jogviszonytól.
- [20] Önmagában az a tény, hogy az alperes vele, mint a gazdasági társaság tagjával kívánt szerződést kötni, mutatja, hogy az alperes valójában munkavállalót keresett. Vizsgálni kellett volna azokat a körülményeket, amelyek a szerződéskötéskor fennálltak. A megbízási szerződés csak az alperes számára volt előnyös.
- [21] A per tárgyát képező szerződés egyértelműen munkaviszonyt leplező színlelt szerződés, ám ezt a bíróságok figyelmen kívül hagyták. Az eljáró bíróságok az alkalmazandó jogszabályokat a szükséges körben nem hívták fel, a mérlegelési szempontokról nem adtak számot.
- [22] A munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (rég. Mt.) 75/A. § (2) bekezdésben foglaltak vizsgálata a bíróságok részéről elmaradt.
- [23] Eljárási jogai és a tisztességes eljáráshoz fűződő jogai sérültek, amikor az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás tanúmeghallgatási részének lezárását követően nem engedte meg, hogy az utolsó tárgyalási jegyzőkönyv elkészülte után a tanúvallomásokat összefüggésben és ellentmondásainak tükrében értékelje, majd ezekre tekintettel további tanúmeghallgatásokat indítványozzon. A további nyilatkozat megtétele nem eredményezte volna az eljárás elhúzódását sem, a törvényszék pedig nem vizsgálta a fellebbezéshez csatolt ítéletben foglaltakat.
- [24] A felperes a fellebbezésében is hivatkozott arra, hogy a tevékenység jellege és feltételei határozzák meg, hogy az adott munkavégzésre irányuló jogviszony munkaviszonynak vagy megbízásnak minősül-e. A munkaviszony létének kizártságát nem alapozza meg a rendelkezésre állási kötelezettség hiánya, erre a fellebbezésében is hivatkozott, melyet a törvényszék nem vett figyelembe. Értékelni kellett volna továbbá a 7001/2005. MK.170.FMM-PM. együttes irányelv minősítő jegyeit függetlenül attól, hogy ezt az irányelvet 2012. január 1-jén hatályon kívül helyezték, mert a bírói gyakorlat azt változatlanul értékeli.
- [25] A törvényszék a Pp. 3. § (6) bekezdése szerint másodfokon nem rendelkezett a fellebbezésben előadottakról. A Pp. 221. §-ba ütközően nem rendelkezett azokról a jogszabályokról, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Nem jelölte meg azokat a tényeket, amelyekkel igazoltnak vélte az általa felajánlott bizonyítás mellőzését.
- [26] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet

hatályában fenntartását és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [27] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [28] A Pp. 275. § (2) bekezdés alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a Pp. 272. § (2) bekezdésben foglalt követelményeknek megfelelően előterjesztett felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül. Ezért a konkrét jogszabályhellyel is megjelölt és jogi érveléssel alátámasztott anyagi jogi és eljárásjogi jogszabálysértést vizsgálhatta eljárásában [1/2016. (II.15.) PK vélemény].
- [29] A felperes elsődleges felülvizsgálati kérelmének helyt adó döntés meghozatalára nem volt mód, mivel a felperes a kereset alapjául szolgáló anyagi jogszabályhelyet a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (új Mt.) 82. § nem jelölte meg. Erre tekintettel a Kúria csak az eljárásjogi szabálysértésekkel, valamint a jogviszony minősítésével kapcsolatos (régi Mt. 75/A. §) érveléssel foglalkozhatott a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése szükségessége körében.
- [30] A felperes Pp. 3. § (2) bekezdés megsértésére történő hivatkozása megalapozatlan. A törvényszék a másodfokú eljárásban a fellebbezésről (az elsőfokú ítélet megváltoztatása iránti felperesi kérelemről) döntött, azt alaptalannak ítélve. Döntését a jogszabályoknak megfelelően, a Pp. 221. § (1) bekezdés, 253. § (2) bekezdés, 254. § (3) bekezdés rendelkezései alapján hozta meg. Az elsőfokú ítéletet ugyanis a törvényszék az abban foglalt helyes indokok mellett azt további érveléssel is alátámasztva tartotta helyesnek, a fellebbezést pedig kellő részletességgel tartalmazta a másodfokú határozat.
- [31] A bíróságoknak a határozatukat a szükséges mértékben kell megindokolniuk, amelynek körét az adott ügy jellege és az eljárás során tisztázásra váró körülmények terjedelme határozza meg. A másodfokú határozat tartalmazza az elsőfokú bíróság által is rögzített tényállást, az abból figyelembe vett körülményeket, valamint a levont következtetést, továbbá azt, hogy az elsőfokú ítélet az abban foglalt jogszabályi hivatkozások mellett alapos. Önmagában az indokolási kötelezettség megsértése nem állapítható meg amiatt, hogy a levont jogkövetkeztetéssel a fél nem ért egyet. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben több ügyben kifejtette, hogy „A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása. A jogszabályok végső soron és kötelező erővel történő értelmezése egyéb iránt a bíróságok feladata” {30/2014. (IX.30.) AB határozat indokolás [89]}.

- [32] A törvényszék ítélete tartalmazza a bizonyítási indítvány elutasításáról hozott elsőfokú döntés jogszerűségére vonatkozó indokolást, így ebben a körben is megalapozatlan a felperes Pp. 221. § (1) bekezdésre vonatkozó érvelése.
- [33] A felperes alaptalanul sérelmezte a jogviszonya minősítését is. Az eljáró bíróságok a peradatokat jogszerűen értékelték vizsgálva a felek szerződéskötéskori akarátát [régí Mt. 75/A. § (1) bekezdés], valamint a szerződés teljesítése során őket megíllető és terhelő jogokat és kötelezettségeket [új Mt. 52. § (1) bekezdés].
- [34] Tekintettel arra, hogy a felperes jogszabálysértésként a Pp. 206. § (1) bekezdésének a megsértésére nem hivatkozott, így a felülvizsgálati eljárásban is irányadó volt a törvényszék által figyelembe vett első fokon megállapított tényállás.
- [35] A törvényszék jogszabálysértés nélkül tulajdonított jelentőséget a felek által megkötött önálló kereskedelmi ügynöki szerződésnek, továbbá a felek előadásának, miszerint az alperes nem akart munkaviszonyt létesíteni, a felperes pedig ezzel tisztában volt, amikor az önálló kereskedelmi ügynöki szerződést aláírta. A bírói gyakorlat szerint amennyiben egy adott feladat ellátására munkaszerződés és polgári jogi szerződés is köthető, a választás joga elsősorban a feleket ílleti, ezért a jogviszony minősítésénél a felek tényleges szerződéskötési akarata döntő jelentőségű (BH2008.167.).
- [36] A felperes mint a kft. tulajdonosa az önálló kereskedelmi ügynöki szerződés megkötésekor tudott arról, hogy nem munkaszerződés, hanem két gazdasági társaság közötti megállapodás jön létre. A felek szándéka tehát polgári jogi szerződés megkötésére irányult.
- [37] A bíróságok emellett azonban helyesen vizsgálták, hogy a valóságban a szerződés teljesítése során melyik jogviszony jellemzői voltak megállapíthatók. A felperes a felülvizsgálati kérelmében sérelmezte, hogy a rendelkezésre állási kötelezettségnek tulajdonítottak a bíróságok döntő jelentőséget, egyéb, a már hatályon kívül helyezett 7001/2005. MK.170.FMM-PM. együttes irányelv minősítési szempontjainak nem. Ezzel összefüggésben azonban nem adott elő érvelést, hogy mely peradat és mennyiben igazolja a munkaviszony fennálltát.
- [38] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [39] A Kúria kötelezte a pervesztes felperest az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére [Pp. 78. § (1) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárási ílletek viselési kötelezettsége a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésén alapul.
- [40] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2018. június 6.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, dr. Tallián
Blanka s.k. bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó
Zsuzsanna s.k. bíró